

18.09.23

Укр.мова

Клас: 6-А (2гр.), 6-Б (1гр.)

Вч.: Харенко Ю.А.

Вісімнадцяте вересня

Класна робота

Основа слова. Закінчення. Незмінні й змінні слова

Будова слова — це розділ науки про мову, що вивчає значущі частини слова, їхнє значення і функціонування

Значущі частини слова

Частина слова	Графічне позначення
основа	
префікс	
корінь	
суфікс	
закінчення	

Закінчення та основа слова

- **Закінчення** – це значуща частина слова, яка змінюється.

Наприклад: дерево – дерева – за деревом – на дереві

Закінчення служить для зв'язку слів у словосполученні та реченні.

Як визначити
закінчення?

Змінюємо слово, наприклад,
за відмінками, родами, числами
тощо (якщо можливо)

соловейк[о]

соловейк[у]

соловейк[ом]

соловейк[и]

радісн[ий]

радісн[а]

радісн[і]

радісн[их]

пиш[у]

пиш[е]

пиш[уть]

пиш[емо]

дв[а]

дв[ох]

дв[ома]

дв[ом]

Закінчення може бути звуковим і нульовим.

Звукове закінчення

виражено звуком і позначено на письмі буквою:

альбоми

яблунею

дощу

Нульове закінчення

не виражено звуком і не позначено на письмі буквою:

альбом□

яблунь□

дощ□

Закінчення виражає граматичне значення слова (указує на рід, число, відмінок, час тощо). **НАПРИКЛАД:**

1) в іменнику *вітер*□ нульове закінчення виражає таке граматичне значення: чоловічий рід, однина, називний відмінок;

2) в іменнику *вітр*и закінчення *-и* виражає граматичне значення називного відмінка множини.

Основа слова – це частина слова без закінчення. **НА-ПРИКЛАД:** дуб□, блакитний, прочитали.

Основа виражає **лексичне** значення слова. До її складу входить корінь, а також префікс (префікси) і суфікс (суфікси). **НАПРИКЛАД:** ліс, гірський, приклад, заземлений.

Незмінні слова

Закінчення мають лише змінні слова. Незмінні слова не мають закінчень (навіть нульових). Незмінні слова не можна змінити за родами, числами, відмінками, особами та ін.

Незмінними є:

- ✓ прислівники (*зверху*, *вночі*, *високо*, *холодно*);
- ✓ неозначена форма дієслова (*ходить*, *читати*);
- ✓ дієслівні форми на -но, -то (*зачинено*, *вимито*);
- ✓ окремі іменники іншомовного походження (*кіно*, *поні*, *журі*, *ательє*).

Зверніть увагу!

Слова з нульовим закінченням потрібно відрізняти від слів, у яких немає закінчень. Так, слова *дуб*□, *будинок*□ мають нульове закінчення, яке стає звуковим («видимим») у разі зміни слова (*дуби*, *за будинком*). А слова *кіно*, *швидко*, *метро* закінчень не мають, бо це незмінні слова.

ЧОМУ ТАК? Поясніть, чому в словах першої групи є закінчення, а другої – немає.

1. Далекий, гора, літо, вихід.
2. Далеко, вгору, влітку, ходити.

Виконайте вправу

- I. Відновіть прислів'я, знімаючи риски та змінюючи форму окремих слів. Запишіть відновлені прислів'я. Чи допомогли вам закінчення поєднати слова в реченні?
 1. Для \ людської \ **думка** \ немає \ відстань.
 2. Після \ бійка \ **кулаки** \ не \ махають.
 3. Весна \ гарна \ **квіти** \ а \ людина \ характер.
 4. Голова \ без \ розум \ як \ **ліхтар** \ без \ свічка.
 5. Їж \ борщ \ з \ **гриби** \ **держу** \ язик \ за \ зуби.
- II. Позначте закінчення та основу виділених слів у відновлених прислів'ях.

Виконайте завдання

- Запишіть слова в три колонки.

Узимку, веселка, гортати, кінь, зоопарк, осінній, вчора, хліб, блакитний, кіно, ходити, зелене, ліс, ходимо, любов, високо, яблуні, дуб

Зі звуковим закінченням	З нульовим закінченням	Без закінчення
веселка	кінь	узимку
осінній	зоопарк	гортати
блакитний	хліб	вчора
зелене	ліс	кіно
ходимо	любов	ходити
яблуні	дуб	високо

Робота з підручником
Ст.32, впр.56

Домашнє завдання

- Вивчити правила у підручнику ст.27-28, 31
- Виконати впр.55 на ст.32